

Remiss
2017-10-10
DNR: MIUN 2017/1849

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar Ds 2017:43 Konsultation i frågor som rör det samiska folket Ert dnr: Ku2017/01905/DISK

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande svar.

Allmänt

Mittuniversitetet stöder de ställningstaganden som kommer till uttryck i utredningen om att det föreligger ett behov av att införa en rättsligt reglerad konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket.

Mittuniversitetet har därutöver följande synpunkter vad gäller dels 2 § rörande konsultationsskyldigheten, dels 6 § rörande konsultationsförfarandet.

Konsultationsskyldigheten

Av förslaget framgår att konsultationsordningen inte endast ska omfatta Sametinget utan även samiska organisationer och enskilda samebyar. Av 2 § andra stycket i lagförslaget framgår följande:

”När ärendet kan få särskild betydelse för en samisk organisation eller en sameby ska även dessa konsulteras, om det finns skäl för det. Sametinget ska underrättas om sådan konsultation. Vad som i 4-7 §§ sägs om konsultation med Sametinget ska då gälla konsultation med organisationen eller samebyn.”

Tredje meningen i stycket syftar till att säkerställa att förfarandet vid en konsultation mellan en myndighet eller ett privat intresse (exempelvis en exploatör) och en samisk organisation eller en sameby, sker enligt en fastställd rättsligt standard. I kapitel 5 i utredningen diskuteras konsekvenser av förslaget om införande av konsultationsordningen. Här behandlas dels de ekonomiska följderna av förslaget dels frågan om i vilken grad förslaget kan antas leda till ett merarbete i förhållande till nu rådande konsultationsordningar. Beträffande utredningens bedömning vad gäller ekonomiska konsekvenser har Mittuniversitetet inget att anföra. Däremot vill Mittuniversitetet påpeka att det i vissa avseenden, såväl för en myndighet som för en enskild part, kan innebära svårigheter att identifiera den part som ska omfattas av konsultation både när det gäller samiska organisationer och samebyar. Ett närliggande exempel i detta sammanhang är att vissa markområden har registrerats som betesområden för flera samebyar – i vissa fall upp till 4-5 samebyar. Det finns rättsfall där en myndighet (eller enskilt part) har samrätt (enligt annan lagstiftning) med en sameby, och således har

ansett sig fyllt sin samrådsskyldighet, utan att ha samråd har skett med den sameby som är mest berörd av den ansökta åtgärden. Mittuniversitetet saknar en diskussion av denna typ av praktiska problem i utredningen och anser vidare att det bör övervägas om konsultationsordningen endast bör omfatta Sametinget men där Sametinget ges ansvaret att involvera berörde samebyar eller samiska organisationer i konsultationen. En sådan ordning skulle dels stärka Sametingets ställning som myndighet, dels göra det lättare för annan myndighet att genomföra konsultationer med det samiska folket och dessutom säkerställa myndighetsförfarandet vid konsultationer. Enligt Mittuniversitetets bedömning skulle detta också göra det lättare att säkerställa en rättssäker konsultationsordning.

Mot denna bakgrund anser Mittuniversitetet att det bör övervägas att 2 § andra stycket ges följande utformning:

”När ärendet kan få särskild betydelse för en samisk organisation eller en sameby ska Sametinget involvera dessa i konsultationen.”

Mittuniversitetets förslag till ändring innebär inte att andra paragrafer i lagförslaget behöver ändras. Exempelvis kan 7 § ha samma innehåll och utformning som den har i förslaget.

Konsultationsförfarandet

Vad gäller bestämmelserna som rör konsultationsförfarandet vill Mittuniversitetet peka på att första meningen i 6 § lagförslaget är oklar och bör ändras. I lagförslaget har meningen följande utformning:

”Konsultationen ska ske i god anda och enighet eller samtycke i den fråga som föranlett konsultationen ska eftersträvas.”

Mittuniversitetet uppfattar att syftet med meningen bättre kommer till uttryck genom följande utformning:

”Konsultationen ska ske i god anda och enighet och eftersträva samtycke i den fråga som föranlett konsultationen.”

Mittuniversitetet anser emellertid att kravet om att konsultationen ska ske ”i god anda och enighet” inte är ändamålsenligt i en lagtext. Mot den bakgrunden föreslår Mittuniversitetet att första meningen 6 § ges följande innehåll:

”Konsultationen ska ske med ömsesidig respekt för parternas uppfattning och ställningstaganden.”

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av Eivind Torp. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Mats Tinnsten, förvaltningschef Håkan Stenström, chefsjurist Arne Wahlström och studentrepresentant Olof Bäckman varit.

Anders Fällström
Rektor